

9. Поляруш О.О. Роль інститутів громадянського суспільства в забезпеченні інформаційної безпеки України / О.О. Поляруш // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2009. – № 2. – С. 95–96.
10. Про політичні партії в Україні : Закон України від 5.04.2001 р., зі змінами і доповненнями 2004, 2005, 2007-2009, 2012 рр. // Відомості Верховної Ради України – 2001. – № 23. – Ст. 118.
11. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17/print> 1331219153596723.

** Олійник Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, головний консультант Інституту законодавства Верховної Ради України.*

УДК 349.4

Юрій Седнев *

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАВОВІ СТАНДАРТИ МУНІЦИПАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

У статті досліджено специфіку європейських правових стандартів у сфері забезпечення компетенції, правотворчої та організаційної діяльності муніципальних органів з питань забезпечення розвитку морегосподарського комплексу.

Ключові слова: європейські правові стандарти; місцеве самоврядування; муніципальні правові механізми, морегосподарський комплекс, приморські громади.

Седнев Ю.В. Европейские правовые стандарты муниципального обеспечения развития морехозяйственного комплекса.

В статье исследована специфика европейских правовых стандартов в сфере обеспечения компетенции, правотворческой и организационной деятельности муниципальных органов по вопросам обеспечения развития морехозяйственного комплекса.

Ключевые слова: европейские правовые стандарты, местное самоуправление, муниципальные правовые механизмы, морехозяйственный комплекс, приморские общины.

Sednev Yu. V. European Legal Standards of the Municipal Prohibition of the Development of the Maritime Economy Complex.

The article examines the specifics of European legal standards in area of the prohibition of competence, legal making and organizational activities of the municipal bodies on questions of the prohibition of the development of the maritime economy complex.

Keywords: European legal standards, local self-government, municipal legal mechanisms, maritime economy complex, maritime communities.

Аспекти правового забезпечення розвитку морського господарства та морегосподарського комплексу є актуальними у контексті проблематики повноважень територіальних громад та їх об'єднань в Україні. Тому актуальним слід вважати й дослідження питання правових стандартів регіонального (європейського) характеру, що існують з питань участі муніципальних (самоврядних) структур та їх територіальних об'єднань у розвитку морегосподарського комплексу, що є метою зазначеної статті. Завданнями дослідження при цьому варто вважати визначення актів, схвалених під егідою Ради Європи (далі – РЕ), Європейського Союзу (далі – ЄС) та європейських (наднаціональних) структур муніципальної співпраці із відповідних питань.

Варто відзначити, що спеціальних досліджень процесів залучення самоврядних структур у відповідні соціальні відносини немає ані у правничій площині, ані у форматі наукового пошуку у сферах державного управління, менеджменту та економіки. Водночас загальні питання забезпечення розвитку морегосподарського комплексу проаналізовані у сучасних роботах таких вітчизняних фахівців, як Б. В. Бабін, В. В. Вінніков, М. І. Котлубай, С. В. Крижановський, М. В. Міусов, М. Т. Примачов та О. М. Степанов. Водночас питанням розвитку морегосподарського комплексу на рівні територіальних громад у цих роботах приділялася лише оглядова увага.

У визнаних договірних актах з міжнародного морського права, таких як Конвенція ООН з морського права 1982 р., Конвенція з охорони людського життя на морі 1974 р.; Конвенція про міжнародні правила запобігання зіткненню суден у морі 1972 р.; Конвенція з пошуку і рятування на морі 1979 р.; Конвенція про втручання у відкритому морі у разі аварій, що призводять до забруднення нафтою 1969 р.; Конвенція про запобігання забрудненню моря викиданням відходів та інших матеріалів 1972 р.; Конвенція про запобігання забрудненню суднами 1973 р.; Конвенція про запобігання забрудненню моря із джерел на суходолі 1974 р.; Конвенція про умови реєстрації морських суден 1986 р. тощо, питання статусу та суб'єктності територіальних громад, їх органів та об'єднань або не встановлюються, або визначаються вкрай оглядово.

Утім, більшу увагу до питань муніципальної та регіональної участі у розвитку морського господарства містять у собі правові акти європейських міжурядових організацій. Зокрема, до відповідних

питань у власній діяльності неодноразово звертався Конгрес (раніше – конференція) місцевих та регіональних влад Європи як орган РЄ. Так, після низки резонансних екологічних катастроф, пов'язаних із забрудненням моря з аварійних суден, вказаною конференцією Ради Європи було схвалено резолюцію «Про проблеми забруднення морського середовища» № 111 (1979) від 18 жовтня 1979 р. [1].

Указана резолюція ґрунтувалася на доказах, зібраних у ході слухання місцевих і регіональних виборних представників з Бретані, організованих комітетом конференції з навколишнього середовища і містобудування 21 червня 1978 р., та на звітах Конференції периферійних морських регіонів, Союзу міст Середземного моря, Ради європейських муніципалітетів, Міжнародного союзу місцевих органів влади та поріднених міст Західного узбережжя Європи та Союзу голландських міст. Резолюцією також було враховано результати III з'їзду Союзу середземноморських міст (Ріміні, червень 1978 р.) та міжмуніципальної Балтійської конференції захисту моря (Гельсінкі, 22–25 травня 1979 р.).

У резолюції 1979 р. вказувалося, що «на додаток до заходів, вжитих міжнародними організаціями, місцеві та регіональні органи влади несуть основну відповідальність за захист прибережного і морського середовища, а також за те, щоб необхідні фінансові, технічні та адміністративні засоби були б доступні для профілактики і контролю забруднення морського середовища, зокрема в контексті співпраці між містами та регіонами» Крім того, реагуючи на утворення Європейського агентства боротьби із забрудненням морського середовища, автори резолюції 1979 р. рекомендували, як альтернативу такому агентству, «поліпшення співпраці і координації між прибережними державами та місцевими і регіональними владами цих держав, зокрема, для Балтійського моря» [1].

Резолюція 1979 р. рекомендувала Комітету Міністрів РЄ вплинути на уряди держав-членів щоб останні забезпечили більш тісну співпрацю місцевих та регіональних органів влади у сфері охорони морського та прибережного навколишнього середовища від забруднення, зокрема, з питань:

- профілактики, тобто шляхом надання фінансової допомоги для розвитку основних очисних споруд і необхідних портових споруди, реалізації планів по захисту великих річок, які є основним джерелом забруднення морського середовища;

- відшкодування збитків, завданих морськими катастрофами, шляхом запровадження планів дій у надзвичайних ситуаціях, які передбачають залучення центральних, місцевих та регіональних органів влади, що діятимуть «спільно і будуть гармонізовані на багатосторонньому чи двосторонньому міжнародному рівні на основі типових угод» [1].

Зазначеній проблемі також було присвячено резолюцію Конференції місцевих і регіональних влад Європи № 136 (1982) від 21 жовтня 1982 р. «Про забруднення морського середовища, викликане судноплаванням». Цей акт ґрунтувався на рекомендаціях Європейської хартії узбереж, схваленої Конференцією периферійних морських регіонів Європи 8 жовтня 1981 р. [2] та пропозиціях, висунутих Союзом середземноморських міст. У резолюції 1982 р. також бралися до уваги проекти програм дій місцевих і регіональних органів влади, з питань захисту морського середовища, розроблені на той час робочою групою Ради європейських муніципалітетів з проблем забруднення морського середовища. У ст. 9 резолюції містилася вимога до урядів держав-членів щодо «вжиття на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях усіх доступних правових засобів для забезпечення компенсації для місцевих органів влади і регіонів, що постраждали від основних морських забруднень» [3].

У додатку до резолюції 1982 р. містилися Рекомендації для урядів, що стосуються забруднення морського середовища, викликаних судноплаванням, у яких вказувалося на потребі введенні в практику конвенцій та угод з контролю за забрудненням морського середовища, через оновлення не лише національного, але й «місцевого законодавства». Також у рекомендаціях урядам приписувалося «у разі забруднення небезпечними речовинами, продовжити надання допомоги і сприяння місцевим органам влади, як це зазвичай відбувалося у випадках забруднення нафтою» [3].

Вартим уваги слід вважати саме передбачення органами РЄ можливості та потреби залучення місцевої (муніципальної) влади у процесі розроблення та реалізації вказаних організаційно-технічних вимог. Більш загальні проблеми залучення територіальних громад у розвиток морського господарства підіймалися у низці декларативних актів конференцій, проведених під егідою РЄ. Зокрема, можна згадати про Висновок 5-й Конференції Середземноморського і Чорноморського басейнів «Міжпарламентське та міжрегіональне співробітництво в інтересах миру, демократичну стабільності й сталого розвитку (Мармарис, 25–27 лютого 1999 р.)» [4].

У ст. 2, 15, 16 Висновку йшлося про потребу запровадження співробітництва з питань сталого розвитку, миру та демократичної стабільності між місцевими та регіональними властями країн Середземноморського і Чорноморського басейнів. Така співпраця мала б забезпечити лібералізацію обмінів та модернізацію місцевих і регіональних систем державного управління, зміцнення відповідної соціальної інфраструктури (ст. 18 Висновку). У ст. 22 Висновків держави-учасники конференції зобов'язувалися «розглянути можливість посилення ролі і повноважень місцевих та регіональних органів влади, керуючись принципами Європейської хартії про місцеве самоврядування, а також на вирішальних напрямках в інтересах сталого розвитку, таких як охорона навколишнього середовища, раціональне використання ресурсів, туристичних політики та освіти» [4], насамперед стосовно саме сфери розвитку морського господарства.

Також слід навести Підсумкову декларацію Європейської конференції «Роль балтійських місцевих органів влади у реагуванні на великі розливи нафти», яка відбулася у Гельсінкі 9–10 лютого 2004 р. Конференцію було організовано Конгресом місцевих і регіональних органів влади Ради Європи у співпраці з Фінською Асоціацією місцевих та регіональних влад; у її роботі взяли участь представники місцевих та регіональних органів влади, представники громадських організацій регіону Балтійського моря, представники нафтової та суміжних галузей промисловості, портової влади, берегових служб надзвичайних ситуацій тощо [5].

У Підсумковій декларації цієї конференції вказувалося наступне:

- зростає занепокоєння місцевої влади щодо екологічних ризиків, викликаних морським транспортом, зокрема, в умовах постійного збільшення обсягів морських перевезень небезпечних та забруднюючих речовин;

- недостатня обізнаність громад про відповідні ризики і потреба у вдосконаленні законодавства з питань компенсації жертвам забруднення та комплексного планування дій в умовах аварії;

- висловлювалася підтримка всім місцевим органам влади (муніципалітетам) які стали жертвами розливів нафти; та підкреслювалося, що права та інтереси місцевої громади завжди самим безпосереднім чином порушуються у разі розливу нафти.

У ст.ст. 17–24 Підсумкової декларації європейським місцевим і регіональним владам пропонувалося:

- визнати ризик транспортування нафти морським шляхом і підготуватися до реагування на можливі розливи нафти якомога більш ефективно;

- розробляти, при необхідності з сусідніми муніципалітетами та регіонами, спільні плани дій і програми для боротьби з розливами нафти, включаючи практичні заняття; інвестиції в протипожежне устаткування, створювати й готувати місцеві й регіональні аварійно-рятувальні служби та центри деструкції нафти, створювати умови для добровольців і громадянського суспільства для очищення операцій тощо [5].

Велике значення для розроблення стандартів залучення муніципальних структур у процеси розвитку морського господарства (як ми вже побачили на прикладі Європейської хартії узбереж) отримали й наднаціональні об'єднання органів місцевого та регіонального самоврядування. Це, зокрема, згадана Конференція периферійних морських регіонів Європи (далі – КППМР), що діє з 1973 р. під егідою ЄС, але не залежить від інститутів ЄС. До завдань КППМР віднесено участь у розробленні «інтегрованої морської політики, покликаної сприяти забезпеченню економічного зростання в Європі» [6].

Органами КППМР є Генеральна Асамблея, Політичне бюро, Президент та шість географічних комісій – Атлантичної дуги, Балканських та Чорного морів, Острівна, Внутрісередземноморська, Балтійська та Північноморська. У КППМР беруть участь представники 158 регіонів з 28 країн Європи; зокрема – два українських регіони: Одеська область та м. Севастополь. Вони діють у КППМР з метою «просування своїх спільних інтересів до інститутів ЄС та національних урядів та співпраці з практичних проектів з метою підвищення власних активів» [6]. Таким чином, відповідна структура вже дає можливість українським регіонам (та регіонам інших європейських держав поза ЄС) впливати на морську політику ЄС, як би це парадоксально не виглядало.

На щорічних засіданнях Генеральної асамблеї КППМР схвалюються декларації та рекомендації, які відіграють вагомий роль у формуванні стандартів залучення місцевого та регіонального самоврядування у забезпечення розвитку морського господарства. Так, на 40-му засіданні Генеральної Асамблеї КППМР 4–5 жовтня 2012 р. у м. Білосток (Польща) було схвалено Заключні декларацію і резолюції. У Заключній декларації 2012 р. йшлося насамперед про напрямки діяльності регіонів КППМР в умовах економічної кризи ЄС, зокрема, підкреслювалося позитивне значення оперативних програм ЄС; віталася програмне регулювання з боку ЄС підтримки розвитку острівних регіонів держав ЄС, вказувалося на роль макрорегіональних стратегій, зокрема, Чорноморської Синергії. У ст. 24 цієї декларації вказувалося, що «більш, ніж коли-небудь, потенціал розвитку, пов'язаний з морем, являє собою ключовий перспективи для розвитку в Європі, якщо ЄС розробить засоби для її використання». У документі містилась позиція регіональних влад держав Європи з питань схвалення «всеосяжної європейської морської стратегії» та «поглиблення європейської секторальної морської політики» [7].

У ст. 29 вказаної декларації міститься переконання КППМР про те, що «європейське морське бачення має знайти правильний баланс між економічними (включаючи промисловість), екологічними (особливо щодо ризиків, пов'язаних зі зміною клімату) та соціальними аспектами», насамперед шляхом більш глибокого залучення регіонів у відповідну діяльність влади ЄС та європейських держав. У декларації 2012 р. також згадувалося про Європейський інструмент сусідства, та його удосконалення з метою сприяння регіональним і місцевим органам влади у отриманні статусу справжніх партнерів програм прикордонного співробітництва, насамперед програми у форматі морських басейнів, «які повинні бути проведені в синергії з комплексними морською і регіональною політиками». Додатково Генеральною асамблеєю КППМР 2012 р. було схвалено резолюції II. 1 «Створення Технологічного центру Європейського рибальства», II. 2 «Заклик до якнайшвидшої організації Адріатико-Іонійського макрорегіону», II. 3 «Платформа з питань туризму» та II. 4 «На шляху до європейської політики в галузі морського і прибережного туризму» [7].

Наведена наднаціональна спільна діяльність самоврядних структур з питань морського господарства свідчить про значну роль органів та установ ЄС у відповідних процесах. Слід вказати, що законодавство ЄС

з питань морського транспорту, спільної політики щодо рибальства, з питань охорони навколишнього середовища та туризму істотно впливає на сучасний розвиток правових стандартів морського господарства; окремі акти мають відношення й до питань залучення у відповідні процеси самоврядних структур. Таку роль, зокрема, грає Ініціативна думка Комітету регіонів ЄС з морської політики «Питання сталого розвитку для місцевих і регіональних органів влади» (2006/C81/06) 2006 р., схвалена на виконання рішення Бюро Комітету регіонів від 25 січня 2005 р. відповідно до ст. 265 Договору про ЄС [8].

У Ініціативній думці 2006 р. враховано як Рекомендації Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2002 р. про реалізацію комплексного управління прибережною зоною в Європі, так і приписи Білої книги «Європейська транспортна політика до 2010 року: час приймати рішення» від 12 вересня 2001 р. Зокрема, у п. 7 преамбули Ініціативної думки йдеться про «багатий досвід регіональних та місцевих влад у прибережних районах, які має бути використаним при розробці майбутньої морської політики ЄС». У цьому документі підтримується як рішення Європейської комісії скласти Зелену книгу з морських справ, так водночас й ініціативи окремих регіонів і регіональних мереж, спрямовані на участь у розробленні такої Зеленої книги, вказується на потребу в проведенні відповідних консультацій з питань морської торгівлі, транспорту, суднобудування і портів, «в яких європейські регіональні та місцеві влади повинні будуть відігравати провідну роль» [8].

У ст. 1.13 Індивідуальної думки 2006 р. визнається життєва важливість інтересів регіонів ЄС у конкурентоспроможності судноплавства, суднобудування і портів галузей промисловості, що має враховувати Європейська морська політика, вказується про потребу залучення місцевих та регіональних влад ЄС у процес схвалення політики ЄС з питань рибальства і марікультури, морських енергії, мінералів та технологій, морського середовища, морського туризму, охорони прибережних районів, островів, щодо морських ресурсів у зовнішньополітичному вимірі і у форматі політики сусідства, інструментів інтегрованої морської політики, морської науки і освіти, просторового планування та моніторингу, інформування громадськості тощо [8].

Також у ч. 2 Індивідуальної думки 2006 р. міститься прохання Комітету регіонів до Європейської Комісії щодо визнання «позитивного і багатогранного внеску місцевих і регіональних влад в справу управління морськими ресурсами» і забезпечення збереження їх ролі у розбудові майбутньої морської політики ЄС. При цьому відповідна увага Європейської комісії мала зосереджуватись на співпраці з місцевою владою у питаннях:

- розвитку потенціалу та будівництва об'єктів підприємств і громадських організацій у прибережних зонах;
- використання морських та прибережних ресурсів для підтримки економічного розвитку;
- сприяння прибережним населеним пунктам в удосконаленні їх інфраструктурних зв'язків з іншими регіонами [8].

Як можна побачити із змісту вказаного документу Комітету регіонів ЄС, важливу роль у забезпеченні участі громад та органів самоврядування мали грати такі програмні документи ЄС, як Зелені книги. Дійсно, Зелена книга ЄС «На шляху до майбутньої морської політики Союзу: європейське бачення для океанів і морів» була схвалена 7 червня 2006 р. (документ СОМ (2006) 275) [9].

У Зеленій книзі 2006 р. вказується про нові способи розробки і реалізації морської політики ЄС на місцевому рівні, та що суб'єкти секторальної політики у морській сфері існують, зокрема, на регіональному та місцевому рівнях управління. Водночас зазначається, що відповідні управлінські дії на рівні ЄС у сфері морського господарства «повинні проводитися тільки там, де це сприяє додатковій ефективності управлінської діяльності на інших рівнях», зокрема, місцевому. Зелена книга також вказує про потребу у дотриманні потреб місцевого населення в умовах конкурентного розвитку морського транспорту та рибальства, що «збільшує потребу у відповідному просторовому плануванні». При цьому констатується, що актуальні рішення для прибережного планування та управління питаннями морського господарства «найкраще знайти на регіональному або місцевому рівні», зокрема, для індикативного планування морського господарства [9].

Додатково у Зеленій книзі 2006 р. вказується, що будь-яка форма управління океанами має враховувати договірні принципи ЄС стосовно розподілу повноважень між інститутами ЄС, державами-членами, регіонами і місцевими органами влади, і саме «на цій основі і у відповідності з принципом субсидіарності, увага повинна бути приділена галузевій та регіональній специфіці». Також у Зеленій книзі вказується на доцільність залучення місцевих прибережних влад у комплексне управління прибережними зонами, задля координації сталого використання прибережних зон, та забезпечення їх розвитку, причому об'єктом такого управління з боку місцевих влад мають бути як прибережні так і суто морські території [9].

Відповідним правовим підґрунтям для запровадження у ЄС комплексного управління прибережними зонами слід вважати резолюції Ради ЄС від 6 травня 1994 р. «Про стратегію Співтовариства щодо інтегрованого управління прибережними зонами» та від 25 лютого 1992 р. «Про майбутню політику Співтовариства стосовно європейських прибережних зон». Крім того, 30 травня 2002 р. Європейський парламент та Рада ЄС прийняли рекомендацію «Щодо запровадження у Європі інтегрованого управління прибережними зонами» (2002/413/ЕС), згідно з якою держави ЄС були повинні розробити стратегії

комплексного управління прибережними зонами разом із їх регіональними та місцевими органами влади [10].

Указана рекомендація 2002/413/ЄС наголошує на потребі у реалізації екологічно сталого, економічно справедливого, соціально відповідального управління прибережними зонами, яка підтримує цілісність цього важливого ресурсу та враховує місцеві традиційні види діяльності і звичаї. У ній також констатується, що комплексне управління прибережною зоною вимагає стратегічної, скоординованої та концентрованої діяльності на місцевому та регіональному рівнях. При цьому у главі 2 рекомендації закріплюється принцип підтримки та залучення адміністративних органів на національному, регіональному та місцевому рівнях, між якими мають бути встановлені та підтримуватися відповідні зв'язки. У главі 4 рекомендації 2002/413/ЄС встановлені вимоги для національних стратегій комплексного управління прибережними зонами передбачають врахування у стратегіях «у відповідних випадках регіональних або місцевих правових актів, політики та програм, які стосуються морських та наземних складових прибережної зони [10].

Також необхідно вказати на Зелену книгу, схвалену ЄС 22 квітня 2009 р., – «Реформування Спільної політики щодо рибальства», СОМ (2009) 163. У цьому акті визнавалося, що «рибальство з великою часткою малих і середніх підприємств відіграє важливу роль у соціальній тканині та культурній самобутності багатьох прибережних районів Європи». Додатково вказувалося, що «багато прибережних громад, як і раніше, залежать у своїх доходах від рибальства, деякі з них мають обмежений потенціал для диверсифікації економіки [11].

Зважаючи, що «забезпечення та підтримання потужності рибальських флотів у відповідності з промислових можливостей неминуче призведе до меншої загальної зайнятості в секторі лову» та враховуючи відповідні «соціальні цілі» Зелена книга вимагає від органів ЄС «захистити найбільш вразливі прибережні громади від цієї тенденції». Цікаво, що при цьому пропонується запровадити «диференційовані режими управління: один для великомасштабних флотів, де регулювання потужностей та економічної ефективності має бути централізованим, а інший режим – для малого флоту, що здійснюється в прибережних районах з акцентом на соціальні цілі», тобто – місцевою та регіональною владою.

У Зеленій книзі 2009 р. прямо вказувалося, що «загальні принципи та стандарти» у цій сфері «повинні застосовуватися ЄС, а конкретні рішення, які стосуються дрібних флотів, мають прийматися як можна ближче до прибережної громади» [11]. Наведені міркування експертів фахівців стосовно перегляду Спільної політики ЄС щодо рибальства у напрямку децентралізації у цій сфері публічного (насамперед, правового) регулювання дуже нагадують радянську практику адміністрування експлуатації маломірних (малих) суден на регіональному рівні.

Крім наведених джерел, стандарти залучення регіональних та місцевих самоврядних структур у забезпечення розвитку морського господарства містяться у правових актах, що забезпечують транскордонне співробітництво у державах Європи. Як вказувала у власному виступі 3 жовтня 2008 р. Людмила Сфірлоага, президент Палати регіонів Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, основними напрямками співпраці регіонів в рамках Чорноморського Євротериторіального середовища, управління прибережними районами, управління міграційними потоками, транспорту, енергетики, розвитку сталого туризму, обмін передовим досвідом управління [12].

Отже, система європейських регіональних стандартів залучення територіальних громад, їх об'єднань та відповідних органів самоврядування є такою, що динамічно розвивається та охоплює різні сфери відповідних суспільних відносин. Такі стандарти створюються під егідою Ради Європи та Європейського Союзу; вони відображені у низці рекомендаційних актів з питань залучення територіальних громад та регіонів у процеси організації морського транспорту, морського природокористування та туризму, охорони морського середовища, в механізми транскордонної співпраці з морських питань та ін. Особливу роль при цьому грає Конференція периферійних морських регіонів, що діє під егідою ЄС та включає, серед іншого, усі приморські регіони України. Дослідження форм можливого запровадження відповідних стандартів у вітчизняні організаційно-правові механізми має стати підґрунтям для нового наукового пошуку.

Список використаних джерел:

1. On maritime pollution problems : resolution of the Conference of local and regional authorities of Europe RES 111 (1979) E 18 October 1979 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=676861&Site=COE>
2. European Coastal Charter, prepared by the Conference of Peripheral Maritime Regions in Europe 6-8 October 1981 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/environment/iczm/pdf/Charte_Europeenne_du_Littoral.pdf
3. On marine pollution caused by shipping : resolution of the Conference of local and regional authorities of Europe 136 (1982) 19-21 October 1982 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=687961&Site=COE>
4. Interparliamentary and interregional co-operation for peace, democratic stability and sustainable development : Conclusions of the 5th Conference of Mediterranean and Black Sea basins, Marmaris (Turkey), 25-27 February 1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=880729&Site=COE>

5. Final declaration of the European Conference on the role of Baltic Local Authorities in responding to major oil spills : Helsinki, 9-10 February 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=884515&Site=COE>
6. Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.crpm.org>
7. Final Declaration and Resolutions of 40th CPMR General Assembly 4-5 October 2012, Bialystok, Poland [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.crpm.org/pub/agenda/1994_final_declaration_podlaskie-final.pdf
8. On EU maritime policy – a question of sustainable development for local and regional authorities : own-initiative Opinion of the Committee of the Regions, Brussels, 12 October 2005. (2006/C 81/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:081:0020:01:EN:HTML>
9. Towards a future Maritime Policy for the Union: A European vision for the oceans and seas : Green Paper of European Union ; Brussels, 7th of June, 2006 ; COM(2006) 275 final [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/maritime_affairs_and_fisheries/maritime_affairs/166029_en.htm
10. Concerning the implementation of Integrated Coastal Zone Management in Europe : recommendation of the European Parliament and the Council of 30 May 2002 (2002/413/EC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002H0413:EN:NOT>
11. Reform of the Common Fisheries Policy : Green Paper of European Union Brussels, 22th of April, 2009 COM(2009)163 final [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0163:FIN:EN:PDF>
12. Speech by Ludmila Sfirloaga, President of the Chamber of Regions, Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe Bayonne, France, 3 October 2008 Conference of Peripheral Maritime Regions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1348875&Site=Congress>

* *Седнев Юрій Володимирович – здобувач Маріупольського державного університету.*

УДК 342.9

Владислав Христенко *

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ВІДНОСИН ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

У статті проведено аналіз особливостей регулювання морально-етичних відносин працівників органів прокуратури.

Ключові слова: морально-етичні норми, прокуратура, відповідальність.

Христенко В.А. Особенности правового регулирования дисциплинарных отношений работников прокуратуры.

В статье проведено анализ особенностей регулирования морально-этических отношений работников органов прокуратуры.

Ключевые слова: морально-этические нормы, прокуратура, ответственность.

Khristenko V.A. Peculiarities of legal regulation of relations disciplinary prosecutors.

The article analyzes the adjustment features of moral and ethical relations prosecutors.

Key words: ethical and moral law, prosecutors, responsibility.

Норми моралі та етики поведінки завжди були у центрі суспільної уваги. В минулому дослідження етичного обличчя працівника державно-службових відносин розглядалось в ідеологічному аспекті. Продовження реформування вітчизняного законодавства, як регулятора суспільних відносин, потребує подальшого вдосконалення та модернізації основних аспектів правового регулювання державно-службових відносин. Державно-службові відносини є різновидом правових відносин, що характеризується високою вимогливістю та дисципліною.

До проблеми зміцнення законності і дисципліни щодо регулювання державно-службових відносин зверталися і науковці, які досліджували загальні питання державного управління і трудового права. В науці адміністративного права проблема відповідальності в управлінні в тій чи іншій мірі привертала увагу В.Б. Авер'янова, Ю.С. Адушкіна, О.П. Альохіна, О.М. Бандурки, Д.М. Бахраха, К.С. Бельського, Ю.П. Битяка, Д.О. Гавриленка, Л.В. Ковалю, Ю.М. Козлова, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, В.Д. Сорокіна, Ю.М. Старілова, Ю.О. Тихомирова та ін.

У той же час, залишаються недостатньо розкритими питання розгляду наслідків порушення етичних норм, стимулювання відповідального ставлення осіб, що перебувають на державній службі до виконання наданих їм повноважень через локально-правове регулювання етичної поведінки, зокрема працівників